

Mat-1.1220 Matematiikan peruskurssi S2

Tentti - 30.10.2008

Kirjoita selvästi jokaiseen koepaperiin eri riveille:

- 1) opintojakson nimi, välikokeen numero, päiväys;
- 2) opiskelijanumero+kirjain, TEKSTATEN sukunimi alleviivattuna, kaikki etunimet;
- 3) koulutusohjelma (Ke,Ko,M,Mk,P,R,S,Tf,Ti,Tu);
- 4) mahdolliset entiset nimet ja koulutusohjelmat;
- 5) nimikirjoitus.

1. a) Mitä tarkoitetaan, kun sanotaan että sarja $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ suppenee?

b) Suppeneeko sarja $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{\cos(\pi n)}{1+n}$?

c) Suppeneeko sarja $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1+n}{n!}$?

Perustele vastauksesi.

2. Olkoon

$$\begin{cases} x(t) = e^t \cos(t\pi) \\ y(t) = e^t \sin(t\pi), \end{cases}$$

missä $t \geq 0$. Lisäksi määritellään funktio $u(x, y, t) = x + y + 2t$.

a) Laske derivaatat $\frac{dx}{dt}$ ja $\frac{dy}{dt}$ sekä osittaisderivaatat $\frac{\partial u}{\partial x}$, $\frac{\partial u}{\partial y}$, $\frac{\partial u}{\partial t}$. Laske lisäksi ketjusääntöä käyttäen kokonaisderivaatta $\frac{du(x(t), y(t), t)}{dt}$ pisteessä $t = 1$.

b) Oletetaan, että $(x(t), y(t))$ kuvaa havaitsijan sijaintia tasossa ajanhetkellä t ja $u(x, y, t)$ lämpötilaa pisteessä (x, y) ajanhetkellä t . Mikä on tässä tilanteessa tulkinta yllä lasketuille derivaatoille $\frac{du}{dt}$ ja $\frac{\partial u}{\partial t}$.

3. Tarkastellaan funktiota $f(x, y) = x^3 + y^3 - 3xy$.

a) Mihin suuntaan f kasvaa nopeimmin pisteessä $P = (0, 1)$.

b) Mihin suuntaan f vähenee nopeimmin pisteessä $P = (1, 0)$.

c) Etsi ja luokittele funktion f kriittiset pisteet.

4. Tarkastellaan pintojen

$$x^2 + y^2 = 4, \quad y - z + 2 = 0, \quad z = 0,$$

rajoittamaa kappaletta.

- a) Hahmota/kuvaile kappaleen muoto.
- b) Laske kappaleen tilavuus.

5. Tarkastellaan vektorikenttää

$$\mathbf{F}(x, y, z) = \mathbf{A} \times (xi + yj + zk)$$

missä $\mathbf{A}$ on vakiovektori $\mathbf{A} = (ai + bj + ck)$.

- a) Onko $\mathbf{F}$ pyörteetön?
  - b) Onko $\mathbf{F}$ lähteetön?
  - c) Onko $\mathbf{F}$ konservatiivinen?
6. Laske vektorikentän $\mathbf{F}(x, y, z) = x^3\mathbf{i} + y^3\mathbf{j} + z^3\mathbf{k}$ vuo ulos epäyhtälöiden

$$0 \leq x \leq 1, \quad 0 \leq y \leq 1, \quad 0 \leq z \leq 1,$$

määräämstä kuutiosta,

- a) määritelmän mukaan,
- b) Gaussin lauseen avulla.